

NACIONALINIS VĖŽIO INSTITUTAS

Krūties vėžio genetiniai tyrimai (diagnostikai ir gydymui)

prof. Sonata Jarmalaitė
Nacionalinio vėžio instituto direktoriaus
pavaduotojai mokslui ir plėtrai

Faktai

- Dažniausia moterų onkologinė liga;
- Pasaulyje kasmet diagnozuojama **1,4 mln.** naujų atvejų;
- Lietuvoje - apie 1500 naujų atvejų kasmet
- UK duomenimis nuo 1971 iki 2011 m. krūties vėžio sergamumas padidėjo beveik **90%**;
- Išgyvenamumas padidėjo – beveik **38%**.

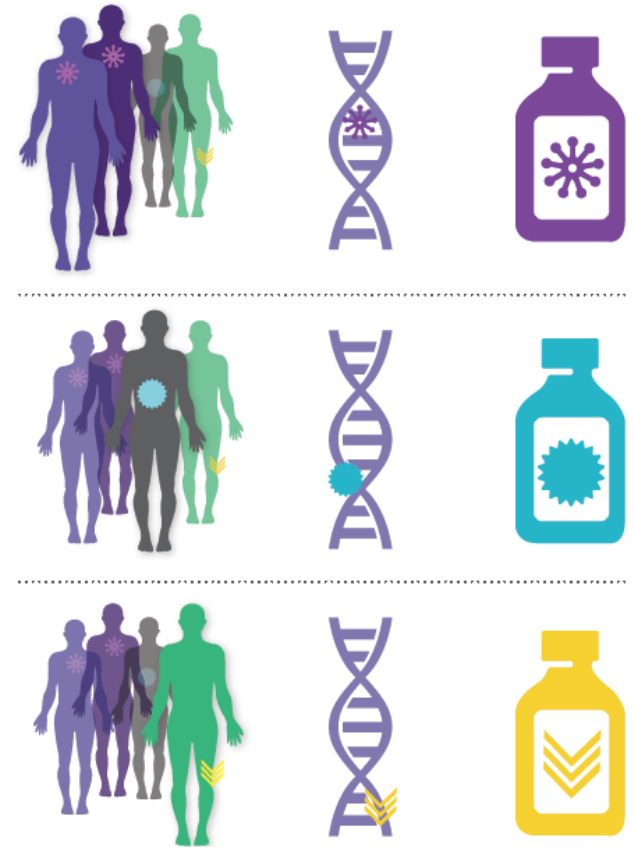

www.ons.gov.uk

Precizinė medicina

- Tiksli diagnozė
  - Nauji vaistai
  - Tiksliai parinktas gydymas
  - Mažesnė šalutinių reiškinių rizika
  - Mažesnės gydymo sąnaudos
- Geresnis išgyvenamumas**

Precision Medicine in Cancer Treatment
Individualized Treatment Informed By
Specific Gene Alterations

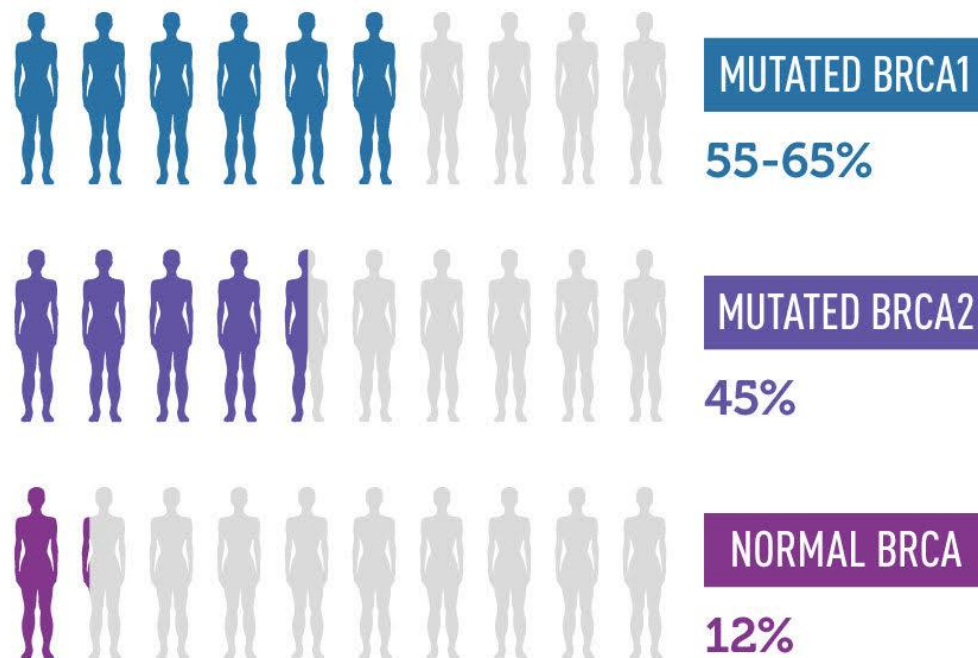

Precizinė krūties vėžio medicina arba kam reikalingi genetiniai tyrimai klinikoje

1. Diagnostika (BRCA, molekulinis subtipas)
2. Gydymas (molekulinis subtipas)
3. Prognozės (molekulinis profilis)

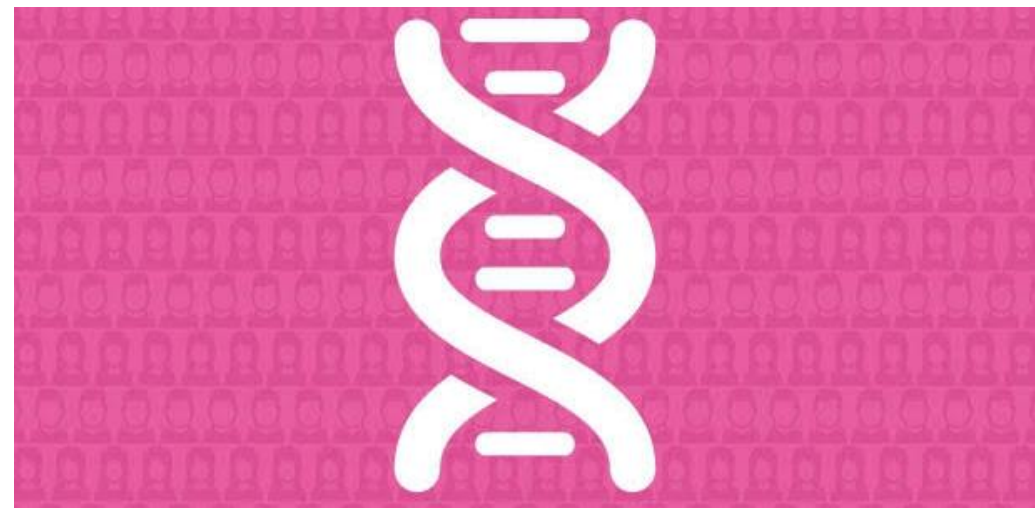
Šeimisinis krūties/kiaušidžių vėžio sidromas

- Paveldėta BRCA genų mutacija 4-8 kartus padidina krūties vėžio riziką;
- BRCA teigiamas vėžys anksti pasireiškia;
- Agresyvios eigos (trejopai neigiamas);
- Neretai vystosi II navikai.

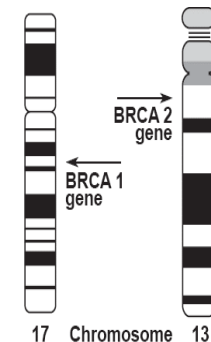

Kas yra BRCA?

- Krūties vėžio polinkio genas;
- Genai yra du: BRCA1 ir BRCA2
- Visi juos turi ir po dvi kopijas kiekvienoje ląstelėje;
- Kai kurie žmonės paveldi po vieną šio geno mutaciją;
- Antroji įgaunama gyvenimo bėgyje.

Paveldėjimas: dominantinis

- Jei vienas iš tėvų turi BRCA mutaciją, rizika paveldėti pakitusį geną yra 50 proc. nepriklausomai nuo lyties.

Know:Your Risk

IF ONE OF YOUR PARENTS HAS A BRCA GENE MUTATION (CHANGE), THERE'S A 50% CHANCE YOU HAVE IT TOO.

Diagram illustrating inheritance: A father and mother (represented by icons) are connected to a central DNA double helix icon. An arrow points from this central icon to a daughter icon, representing the 50% chance of inheriting the mutation.

Talk to your doctor about your own risk for having a BRCA mutation.

Kam atliekamas tyrimas

- **ŠEIMINIO VĖŽIO** istorija: krūties karcinoma, nustatyta ne mažiau kaip 2 pirmos eilės giminaičiams*;

„Nesant galimybei ištirti vėžiu sergančio šeimos nario, kai šeima atitinka aukščiau išvardintus kriterijus, svarstytinas nesergančiojo šeimos nario ištyrimas.“

- **DAUGYBINIAI** navikai: krūties ir kiaušidžių / kiaušintakių / pilvaplėvės / kasos / skrandžio karcinoma / melanoma tai pačiai pacientei;
- **AGRESYVŪS** navikai: kiaušidžių / kiaušintakių / pilvaplėvės invazyvi karcinoma; Trejopai neigiama krūties karcinoma; Medulinė krūties karcinoma; Abipusė (pirminė) krūtų karcinoma; vyrų krūties karcinoma
- **ANKSTYVI** navikai: kliniškai įtariamas paveldimo krūties ir / ar kiaušidžių vėžio sindromaskrūties karcinoma, diagnozuota <50 m.; prostatos karcinoma, nustatyta ne vyresniam kaip 50 metų asmeniui;

*pirmos eilės giminaitis – tai paciento tėvas, motina, brolis, sesuo ar vaikas.

Paciento kelias

- Tiek moterys, tiek vyrai, gavę šeimoms gydytojo ar bet kurio kito specialisto siuntimą, gali kreiptis į Nacionalinio vėžio instituto Konsultacijų polikliniką dėl konsultacijos pas gydytoją genetiką.
- Registruojama telefonu (8 5) 278 6711 arba atvykus į NVI Konsultacijų poliklinikos registratūrą.

Paciento kelias

- Gydytojas genetikas išanalizuoja paciento šeiminę istoriją, pagal patvirtintus algoritmus nustato ligos riziką ir nurodo tolimesnius tyrimus.
- Genetinis tyrimas atliekamas iš paciento kraujo.
- Paprasto genetinio tyrimo atsakymo pacientai sulaukia maždaug per **2 savaites**, o jeigu paskirtas detalesnis ištyrimas – per 2 mėn.

Ėminio kelias

Kraujas
→ **DNR** → **genetinis**
testas → **atsakymas**

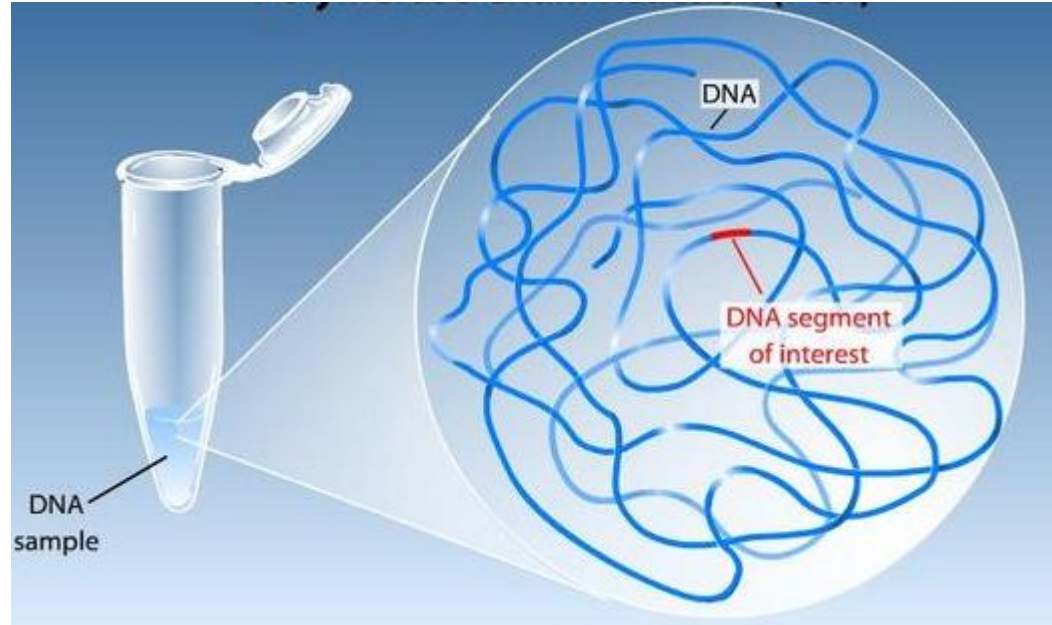
Tyrimas:

I eil: dažniausios BRCA
mutacijos

II eil: BRCA1/2 panelė

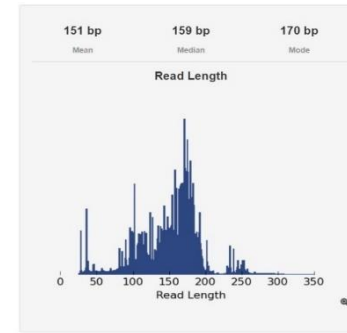
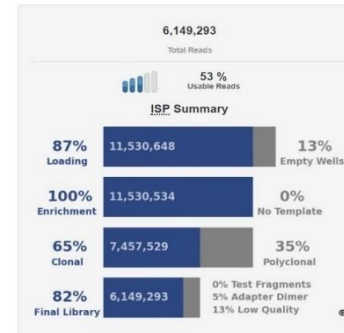
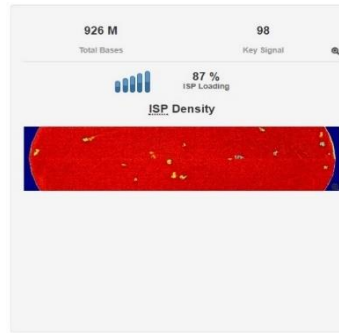
III eil: krūties vėžio genų
panelė.

Atsakymas: Taip/Ne

Genetiniai tyrimai NVI

- Per 9 mėn. ištirta **654** mėginiai (krūties, kiaušidžių ir prostatos vėžio).
- **I tyrimu** nustatytos **49** patologijos: *BRCA1* geno (46,94 %) – 11 egzono (c.4035delA); *BRCA2* geno (12,24 %) – 8 egzono (c.658_659delGT) mutacijos.
- **II tyrimu** – dar **9** mutacijos (3 – *BRCA1*, 6 – *BRCA2*);
- **III tyrimas** - 25 vėžio genų panelis – leido identifikuoti 3 *CHEK2* mutacijas
- Kiekybinį PGR'ą – tyrimas, atliekamas naudojant IVD rinkinius.
- NKS – daugelio genų ištyrimas vieno tyrimo metu.

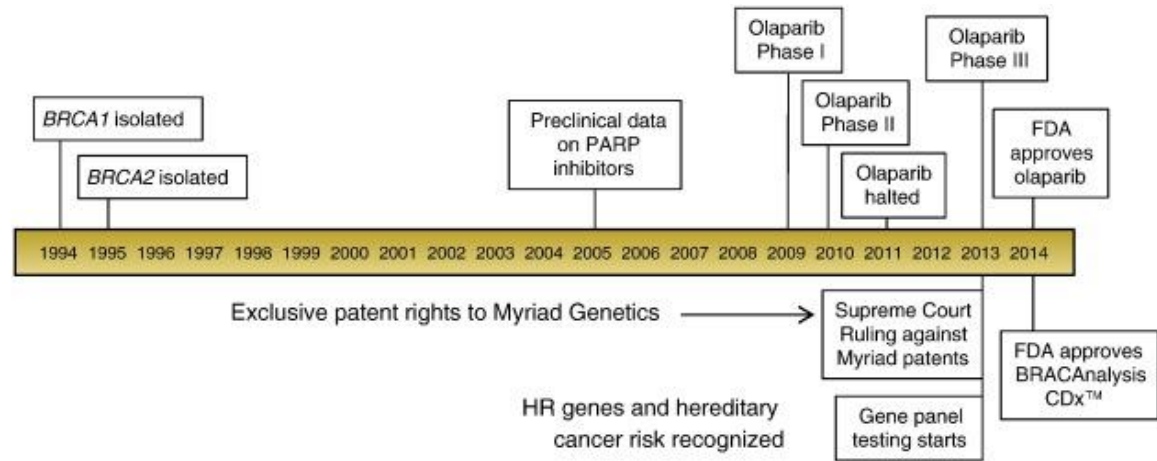
Profilaktinė chirurgija ar stebėseną

- **Profilaktinė mastektomija** krūties vėžio riziką sumažina **90** proc, bet neapsaugo nuo kiaušidžių ir kitų lokalizacijų vėžio.
- **Profilaktinė salpingoovarektomija** visiškai panaikina kiaušidžių vėžio riziką ir net **50** proc sumažina krūties vėžio.
- **Profilaktinė chemoterapija** (tamoksifenas, raloksifenas) – trūksta įrodymų
- Kasmetinė mamografinė patikra nuo 25-35 m.;
- Abejojama dėl kasmetinė MRI patikros naudos;
- CEA, CA15-3 informatyvūs tik išplitusiam krūties vėžiui;
- Kiaušidžių vėžio ankstyvai diagnostikai nėra patikimo patikros metodo;
- Siūlomas transvaginalinė echoskopija, CA125;

Gydymas

BRCA teigiami navikai:

- Radikalus chirurginis gydymas;
- Didesnis jautrumas neoadjuvantinei chemoterapijai;
- PARP inhibitoriai
- Imunoterapija

- PARP inhibitorių I-II fazės klinikiniai tyrimai pradėti 2009 m.
- Nežiūrint gerų rezultatų tyrimai sustabdyti iki 2013 m. (III fazės), atšaukus *BRCA* patentą.
- 2014 m. - 20 m. po *BRCA1* atradimo, specifinis vaistas patvirtintas FDA *BRCA1/2* teigiamo kiaušidžių vėžio gydymui po 3 daugiau chemoterapinių linijų.

Ačiū už dėmesį!

Launch Your New Year
Join Dr. Dean Ornish for a transformative, all-inclusive retreat.

[Learn More](#)

Sveika mityba, aktyvi gyvensena, streso mažinimas, pozityvus požiūris

<https://www.ornish.com/>

Nacionalinis vėžio institutas